

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น ในทุกๆด้านอย่างกว้างขวาง ได้แก่ด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการสังคม สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมรวม และด้านการศึกษา ส่วนด้านการศึกษาเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัย เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียนซึ่งจะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่ไปกับการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเดิมจะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้แบบมีโอกาสดำเนินการได้โดยอิสระและเป็นแบบเห็นจริง ที่จะอำนวยความสะดวกให้เข้าใจแนวความคิดที่ซับซ้อนและได้รับข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องมากกว่าการนั่งฟังผู้สอนเพียงอย่างเดียวและยังในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาในหลายสาขาวิชา ในบางวิชาต้องมีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะของการปฏิบัติที่เหมือนกันคือมีการโต้ตอบและแสดงผล โดยภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวรวมถึงการมีแบบทดสอบ ที่ผู้เรียนสามารถวัดความรู้ได้ด้วยตนเอง คอมพิวเตอร์มีบทบาทและมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาของไทย

คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนนั้นคอมพิวเตอร์สามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเห็นได้ว่าเทคโนโลยีเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะรองรับการพัฒนาทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ในส่วนของการผลิตหนังสือหรือตำรานั้น ผู้ผลิตโปรแกรมคอมพิวเตอร์จำนวนมากได้พัฒนาโปรแกรมจนสามารถผลิตเอกสารที่เรียกว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมา ซึ่งเป็นหนังสือที่ใช้ได้ทั้งรูปแบบการอ่านและกา นำเสนอในลักษณะของมัลติมีเดีย โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้โดยเน้นถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และปลูกฝังให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอีกด้วย (ทองกร ศรีบุญเรือง , 2552, หน้า 2)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือ e-book เป็นหนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักเป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถอ่านเอกสารผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ ทั้งระบบออฟไลน์และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถเชื่อมโยงไปส่วนต่างๆของหนังสือ เว็บไซต์ต่างๆ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกจากเครื่องพิมพ์ได้ และที่สำคัญคือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไป หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อนวัตกรรมที่ใช้เรียนจากคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดใหม่ในวงการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่จะนำสื่อเข้าไปบรรจุในรูปแบบดิจิทัล ทั้งนี้เพื่อลดข้อจำกัดจากการอ่านหนังสือแบบปกติทั่วไป หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จัดได้ว่าเป็นสื่อที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะลดเวลาในการเตรียมการล่วงหน้า เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น สามารถถ่ายทอดประสบการณ์และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ดี และนอกจากนี้ยังสามารถช่วยแก้ปัญหาในกรณีที่อาจขาดแคลนครูได้อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 14)

ปัจจุบันมีการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลายสาขาวิชาของระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังเช่น งานวิจัยในประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญากร คุณเจริญ (2556, หน้า 1) ได้ศึกษาผลการวิจัยพบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีคุณภาพในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.85 และมีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 84.08/87.76 และมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าการเรียนรู้ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวชิราภรณ์ แก้วบุญเรือง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องความฉลาดทางการบริโภค กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่พระ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพ 81.78/82.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนที่เรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (วชิราภรณ์ แก้วบุญเรือง, 2552, บทคัดย่อ) และงานวิจัยในต่างประเทศทูโร (Tauro 1981, P. 643-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาเคมี และเจตคติต่อวิชาเคมีของนักศึกษามหาวิทยาลัยคอนเนคติกัตในสหรัฐอเมริกา โดย

แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มเท่าๆ กันกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่มีการเรียนการสอนตามปกติผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีเจตคติต่อวิชาเคมีในเชิงบวกสูงกว่านักศึกษาที่มีการเรียนการสอนตามปกตินอกจากนี้ นักศึกษา ยังแสดงความคิดเห็นว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาเคมี เป็นรูปแบบของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเห็นว่าการฝึกทักษะกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับตัวเลขต่างๆ ในวิชาเคมี ทำให้ประสบการณ์ทางการศึกษามีประโยชน์ และน่าสนใจสรุปผลจากผลการวิจัยที่ได้มีการทดลองนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งในประเทศและต่างประเทศนั้น จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนรู้อุปกติ

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นฝึกฝนทักษะสำคัญคือ กระบวนการผลิต การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็นใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (อัญชลี สวัสดิ์ล้ำ, 2556, หน้า 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อมั่นว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เน้นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นสาระหนึ่งใน 8 สาระของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มีความหมายและความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน เพราะครอบคลุมเรื่องสุขภาพที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนแต่ละคน การมีสุขภาพดีเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประการแรกของคนไทยที่รัฐบาลได้กำหนดไว้เป็นนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางปัญญา เพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพตั้งแต่เริ่มแรก เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม การป้องกันโรค การส่งเสริม การพัฒนาสุขภาพและการบริหารจัดการชีวิต เพื่อดำรงสุขภาพที่ดีอันเป็นรากฐานสำคัญยิ่งในการดำเนินชีวิต ที่สมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และสติปัญญา อันเป็นองค์ประกอบของการมีภาวะสุขภาพที่สมบูรณ์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพที่ยั่งยืนตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ว่า “สุขภาพเป็นพื้นฐานของชุมชน” สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นการศึกษาสุขภาพที่มีเป้าหมาย เพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ จึงกำหนดให้การจัดการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแนวทางที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 155)

ปัจจุบันการพัฒนาเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าไปมากในทุกๆด้านรวมทั้งด้านการศึกษาได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสุขศึกษาซึ่งมีรายละเอียดของเนื้อหาที่จะต้องนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากวิธีการสอนแบบเดิม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นซึ่งผู้สอนจะต้องเรียนรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในสังคมยุคใหม่ คือ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” และพัฒนาขีดความสามารถของตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และความสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองแทนการเรียนการสอนตามแนวคิดเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง จึงต้องเปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทของครูจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้เตรียมบทเรียนและแนวทางเท่านั้น ครูจึงจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาให้ทันสมัย ทันกับเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนครูให้มีการพัฒนารูปแบบ

และเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องมีการวางแผนการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 59) และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหากได้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ จะทำให้นักเรียนสนใจและเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และมีทักษะที่เกิดจากการได้คิดวิเคราะห์

สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมายเพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน สุขศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน พลศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมและกีฬา ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างสูงสุด เพื่อที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่ว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาวิธีการสอนแบบบรรยาย มุ่งเน้นการท่องจำมาเป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มศักยภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค ซึ่งเป็นบทเรียนแบบมัลติมีเดียที่ประกอบไปด้วยเนื้อหา ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหวที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสุขศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

คำถามของการวิจัย

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีคุณภาพระดับใดและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าการเรียนรู้อตามปกติหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีคุณภาพระดับดีมากและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างที่เรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่านักเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสตรีบูรณวิทย์ จำนวน 3 จำนวน 90 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสตรีบูรณวิทย์ 1 ห้องเรียน จำนวน 30คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องมีผลการเรียนไม่แตกต่างกันเนื่องจากโรงเรียนได้จัดห้องเรียนแบบความสามารถของนักเรียน

2. ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 กำหนดการทดลองทั้งสิ้น 13 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 13 สัปดาห์

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรคเป็นเนื้อหาในสาระที่ 4 มาตรฐาน พ 4.1 รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา พ15101 กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษาซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ

- 1) ความหมายของสุขบัญญัติแห่งชาติ
- 2) ความสำคัญของการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
- 3) หลักสุขบัญญัติแห่งชาติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค

- 1) การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน
  - 1.1) วิธีการปฏิบัติตนเองเพื่อป้องกันโรค
  - 1.2) โรคที่พบได้บ่อยในชีวิตประจำวัน
    - 1.3) โรคไข้หวัด
    - 1.4) โรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่
    - 1.5) โรคไข้เลือดออก
    - 1.6) โรคลมพิษ
- 2) การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคในช่องปาก
  - 2.1) โรคในช่องปาก
  - 2.2) โรคปริทันต์ หรือ โรคเหงือกอักเสบ
- 3) การดูแลรักษาตนเองเบื้องต้นเมื่อเป็นโรคในช่องปาก
- 4) การป้องกันโรคในช่องปาก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

- 1) แหล่งและวิธีการค้นหาข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพ
- 2) การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริโภคทางเว็บไซต์

3) การแสวงหาข้อมูลข่าวสารทางสายด่วนสุขภาพ

4) การใช้ข้อมูลข่าวสารในการสร้างเสริมสุขภาพ

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ	1. ความหมายของสุขบัญญัติแห่งชาติ 2. ความสำคัญของการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ	เล่มที่ 1 เรื่องการปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ
	3.หลักสุขบัญญัติแห่งชาติ	เล่มที่ 2 เรื่องหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค	1. โรคที่พบได้บ่อยในชีวิตประจำวัน 1.1 วิธีการปฏิบัติตนเองเพื่อป้องกันโรค 1.2 โรคที่พบได้บ่อยในชีวิตประจำวัน 1.3 โรคไข้หวัด 1.4 โรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 1.5 โรคไขเลือดออก 1.6 โรคลมพิษ	เล่มที่ 3 เรื่องการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค
	2. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคในช่องปาก 2.1 โรคในช่องปาก 2.2 โรคปริทันต์ หรือ โรคเหงือกอักเสบ 3. การดูแลรักษาตนเองเบื้องต้นเมื่อเป็นโรคในช่องปาก 4. การป้องกันโรคในช่องปาก	เล่มที่ 4 เรื่องการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคช่องปาก

หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ	1. แหล่งและวิธีการค้นหาข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพ 2. การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริโภคทางเว็บไซต์ 3. การแสวงหาข้อมูลข่าวสารทางสายด่วนสุขภาพ 4. การใช้ข้อมูลข่าวสารในการสร้างเสริมสุขภาพ	เล่มที่ 5 เรื่องข้อมูลข่าวสารเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

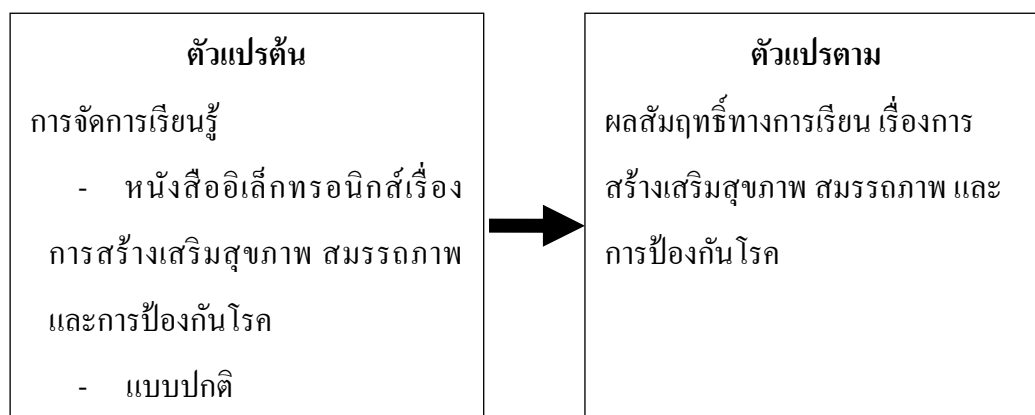
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จะทำให้นักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง เป็นสื่อทางคอมพิวเตอร์ในรูปแบบซีดี (CD) นำเสนอ เนื้อหาความรู้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบตัวอักษร เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบหนังสือสื่อหลากหลาย (polymedia books) (Baker 1992, pp.139 – 149, อ้างถึงใน อรรวรรณ อรุณวิภาส, 2553, หน้า10) ในรายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสตรีบูรณวิทย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยเนื้อหา 3หน่วยการเรียนรู้อันได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึงการจัดการเรียนการสอนมี 3 ขั้นตอน ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป โดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ในรูปแบบซีดี (CD) นำเสนอเนื้อหาความรู้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบตัวอักษรเสียงภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในรายวิชาสุขศึกษาเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพสมรรถนะและการป้องกันลูกสำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีบูรณวิทย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยเนื้อหาสาม
หน่วยการเรียนรู้คือหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ หน่วยการเรียนรู้
ที่ 2 การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้เตรียมศึกษาหา
ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะสอนจากตำราแบบเรียน หนังสืออ้างอิงต่างๆ มารวบรวมถ่ายทอด
ให้นักเรียนด้วยการบรรยายประกอบสื่อการสอน รวมถึงการอภิปรายแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า ครู
และนักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถาม และสรุปเนื้อเรื่องในสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล

ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค จนนักเรียน
เกิดความรู้ เกิดความเข้าใจและเกิดความตระหนัก ทักษะและเมื่อประเมินผลแล้ว นักเรียนสามารถ
ทำคะแนนเฉลี่ยได้ ตามเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 (80/80)

80 ตัวแรก (E1) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนระหว่าง
เรียนทั้งหมด ได้คะแนนร้อยละ 80ขึ้นไป

80 ตัวหลัง (E2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีบูรณวิทย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยการ
จัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกัน
โรค

การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค หมายถึง เนื้อหาในสาระการเรียนรู้
สุขศึกษาและพลศึกษา สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค
มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค
และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ครูผู้สอนได้รับสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้
2. นักเรียนมีการพัฒนาขึ้นมีความรู้ ความเข้าใจในสาระที่เรียนส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูง

3. เป็นแนวทางสำหรับครู ในการจัดทำนวัตกรรมและพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสุขศึกษา และ พลศึกษา และ กลุ่มสาระอื่นๆให้มีประสิทธิภาพ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสตรีบูรณวิทย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร